

CD KLASSIEK

Brug over de Rijn
Robert Schumann

Op 27 februari 1854, tijdens *Rosenmontag*, daags vóór Vastenavond, trachtte de Duitse componist Robert Schumann een einde aan zijn leven te maken door in Düsseldorf van de brug over de Rijn te springen. Net voordien had hij zijn trouwring in het water gegooid. Een Hollandse schipper viste de musicus echter op en redde diens leven.

Enkele weken voordien al was de componist weggezonden in een depressieve aanval, wellicht veroorzaakt door syfilis. Hij hoorde in zijn hoofd allerlei vreemde tonen. Uit vrees dat hij zichzelf iets zou aandoen, bewaakte zijn vrouw en kinderen hem dag en nacht.

Na de mislukte zelfmoordpoging besliste een arts de zieke musicus te laten overbrengen naar een pas geopende *Heil- und Pflegeanstalt*, zeg maar een psychiatrische kliniek, in Bonn. Twee jaar later, op 29 juli 1856, overleed Schumann er. Zijn vrouw Clara bezocht hem er welgeteld eenmaal, luttele twee dagen vóór

zijn dood. Daarmee eindigde het tragische leven van een invloedrijk componist.

Schumanns laatste grote werk was het vioolconcerto uit de herfst van 1853. In januari was er een repetitie geweest met het oog op een eerste uitvoering, maar de violist Joseph Joachim liet de repetities stoppen omdat hij het een te vreemd stuk vond. Na Schumanns dood besloten Joachim en Schumanns weduwe Clara het werk niet te publiceren. In 1907, na de dood van Joachim, verkocht diens zoon het handschrift aan de *Staatsbibliothek* in Berlijn.

Pas in november 1937 werd het vioolconcerto voor het eerst gespeeld en wel door de Berliner Philharmoniker onder het beschermheerschap van nazipropagandachef Joseph Goebbels. In december van hetzelfde jaar speelde de Joodse violist Yehudi Menuhin het concert in de Verenigde Staten.

Op deze opname spelen Isabella Faust, Jean-Guihen Queyras en Alexander Melnikov de sterren van de hemel. Eerst doet de Duitse violiste Faust het vioolconcerto alle eer aan. Vervolgens wagen de drie topmuzikanten zich aan een trio van Schumann. (EDS)

Robert Schumann, *Violin Concerto & Piano Trio Number 3 in G Minor Opus 110*, door Isabella Faust, Jean-Guihen Queyras, Alexander Melnikov & het Freiburger Barockorchester onder leiding van Pablo Heras-Casado, harmonia mundi, HMC 902196, 22,50 euro.

CD KLASSIEK

Leven in de hemel
Mahler & anderen

Basbariton Werner Van Mechelen werd geboren in 1961 in Turnhout. Hij studeerde aan het Lemmensinstituut en werd de voorbije jaren internationaal bekend als vertolker van Duitse opera's en de grote passies en oratoria. Tegelijk profileerde hij zich als liedzanger. Met Lucas Blondeel aan de piano brengt hij zestien liederen van Franz Schubert, Gustav Mahler en Richard Strauss. Meteen toont hij de schoonheid van het genre.

Twee liederen komen uit de cyclus *Rückert-Lieder*, vijf liederen van Gustav Mahler. Magistraal

is *Ich bin der Welt abhanden gekommen*, dat volmaakt romantisch eindigt met „*Ich leb' allein in meinem Himmel, in meinem Lieben, in meinem Lied!*” (Ik leef alleen nog in mijn hemel, mijn liefdes en mijn lied!). *Urlicht* nam Mahler over uit de liederenverzameling *Des Knaben Wunderhorn* van Clemens Brentano en Achim von Arnim.

In het titelstuk *Allerseelen* verklankte Richard Strauss een gedicht van Hermann von Gilm zu Rosenegg. Op tafel worden bloemen geschikt, die herinneren aan de maand mei. De volgende strofe prijken er bloemen op het graf van de gestorven geliefde, alweer een herinnering aan de maand mei. (EDS)

Allerseelen. Lieder van Richard Strauss, Gustav Mahler en Franz Schubert, door Werner Van Mechelen en Lucas Blondeel, Phaedra Classics 292030, 22,50 euro.

BOEK ROMAN

Desillusie in Moskou
Jiri Weil

De Nederlandse uitgeverij Cossee werkt aan een project om 'vergeten' romans uit de twintigste eeuw opnieuw te vertalen en uit te geven. Het zijn telkens werken die inzichten schenken in de ingrijpende ontwikkelingen van het Europese continent.

Zo bracht Cossee een tijd geleden *Mendelssohn op het dak* uit, een

werk van de Joods-Tsjechische schrijver Jiri Weil uit 1960. Het boek vertelt het verhaal van de Jodenvervolgving in Praag, vertrekkend van een schijnbaar detail, namelijk het verwijderen van een beeld van de Joodse componist Mendelssohn van het dak van een openbaar gebouw.

De hartslag van Moskou dateert van 1937, dus van vóór de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust die Weil miraculeus overleefde. Het is ook een staaltje van zijn meesterschap en van zijn vertelkunst. Het boek brengt het verhaal van de communistische Ri die naar Palestina emigreert en vervolgens naar Moskou trekt, waar ze wordt geconfronteerd met de zuiveringen van Stalin.

Weil zelf werkte tussen 1933 en 1935 in Moskou als journalist en vertaler van communistische grondteksten. In zijn roman laat het vertelstandpunt echter verschuiven naar dat van de kameraden van Ri. Tegelijk krijgt de lezer een weergaloos beeld van

het Europa van de jaren 1930. Individuen scharen zich enthousiast achter ideologieën en politieke systemen die hen echter slachtoffers. Hier betreft het een voorgevoel uit 1937 van de hel die nog komen gaat.

Opnieuw is in dit boek een detail de sleutel tot het verhaal: een reclame in neonlicht van een kopje espressokoffie. Het is de aanzet van een deels komische, deels grimmige roman over de meest ingrijpende historische veranderingen van de twintigste eeuw. (EDS)

Jiri Weil, *De hartslag van Moskou*, Cossee, Amsterdam, 2014, 365 blz., 26,90 euro, ISBN 978 90 5936 535 3.

BOEK CULINAIR

Lekker vegetarisch
Redactie Vegatopia

De bekende Nederlandstalige website voor vegetarische voeding www.vegetopia.com bestaat twintig jaar. Om die verjaardag te vieren, bundelen de bezielers hun smakelijkste

en origineelste recepten in een boek. Het taartje met geitenkaas en seekraal dat de cover siert, is alvast om in te bijten.

De afbeeldingen van gerechten zoals tarte tatin met pastinaak, raapjesfrittata, pompoensoufflé of witlooftaart, afgewisseld met snacks als vlammetjes, lenteloempiaatjes met asperge en geitenkaas of bitterballen van bieten en rookkaas doen je alvast watertanden.

Het boek is ingedeeld in zeven delen die elk staan voor een dag in de week. Het gaat van eenvoudige gerechten op maandag over een snackdag op vrijdag tot een feestelijke zaterdag. De week wordt op zondag in schoonheid afgesloten met zoetigheden zoals frambozentaart of kokoslimoenballen.

Elk deel sluit af met interessante informatie over ingrediënten,

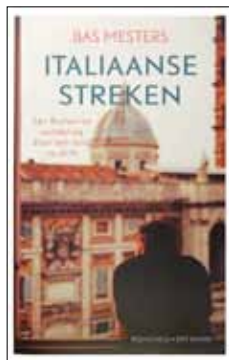
broodbeleg, recepten voor de barbecue of tips om kinderen vegetarisch te leren eten.

De redactie van Vegatopia weet als geen ander hoe je koken zonder vlees of vis voor iedereen toegankelijk en aantrekkelijk kunt maken.

Dit boek is een aanrader voor iedereen die van lekker vegetarisch eten houdt. (PC)

Vegatopia. Het kookboek, Nieuw Amsterdam Uitgevers, Amsterdam, 2015, 176 blz., 22,95 euro, ISBN 978 90 4681 873 2.

BOEK ACTUALITEIT

Zwarte adel
Bas Mesters

Ruim een decennium was Bas Mesters als correspondent voor de Nederlandse omroep NOS en de krant *NRC Handelsblad* getuige van de wat er zich afspeelde in Italië. Zo maakte hij de val van de flamboyante politicus Silvio Berlusconi mee, maar ook het door schandalen getergde pontificaat van Benedictus XVI.

In *Italiaanse streken* wandelt hij door Rome en reist bij elk plein, *palazzo* of kerk in gedachten door naar streken en personen die hij de afgelopen twaalf jaar bezocht. Het woord 'streken' moet dubbel

begrepen worden: regio's zowel als grillige daden. In Italië valt goed te zien wat Europa vandaag doormaakt en wat de uitdagingen zijn voor ons continent. Is Rome immers niet de bakermat van de Europese cultuur, doorgedreven consumentisme en individualisme?

Italië lijkt gekenmerkt door politieke instabiliteit en ontluiserende maffiaschandalen. Maar ook elders in Europa gebeuren onfrisse praktijken. Het verschil is dat Italianen daar op een creatieve manier mee omgaan. Zelf spreekt Mesters van een zelfreinigend vermogen.

De auteur probeert de achtergronden van de ziel van Italië te vatten en daarom moet hij op een historische wandeling door Rome. Dat levert heerlijke verhalen op, bijvoorbeeld over de zwarte adel. Dat zijn nobele Romeinse families die vóór 1870 de dienst uitmaakten in de pauselijke staten. Sommige families leverden stevast kardinalen af en soms een paus. Die families hebben nog altijd invloed.

Blijkbaar huurt Bas Mesters zo waar zijn Romeinse stek van een nazaat van de familie Barberini. Maffeo Barberini was als Urbanus VII paus van 1623 tot 1644.

Hij was verantwoordelijk voor het huidige vrij barokke uitzicht van de Eeuwige Stad en hij was door en door corrupt en begunstigde zijn familie.

De auteur wandelt echter vooral door het hedendaagse Rome. We komen namen tegen die er nu toe doen: de Marokkaanse Ruby, die Berlusconi ten val bracht, de komiek Beppe Grillo, die zich profileerde als een alternatieve politicus. We eindigen met Matteo Renzi, de gewezen burgemeester van Firenze die sinds 2014 premier van het land werd. „Regeren is doen geloven”, lijkt zijn lijfspreuk te zijn, maar de auteur daarvan is de grote Machiavelli, ook een Italiaan. Toevallig of niet? (EDS)

Bas Mesters, *Italiaanse streken. Over leven tussen schoonheid en deugd*, Prometheus, Amsterdam, 2015, 267 blz., 17,95 euro, ISBN 978 90 3514 002 8.